

מסורת הש"ס

(א) ע"י תוספות לקמן ע"ב
 (ב) ד"ה ונחמין, (ג) [שייך לדף
 יד:], (ג) [לקמן טו:],
 (ד) [לפנינו שם סתמא דגמרא
 הוא ולא ר' זירא אמרה,
 (ה) [ברכות לד:], (ו) [לקמן
 טז:], (ז) [שייך לע"ב, ח) [ועי'
 תוספו' מנחות יט. ד"ה
 במקרה],

הגהות הב"ח

[illegible]

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ובקבלה וכו'
ולא קרי ליה דברי קבלה.
עיי' חולין דף קלז ע"א
רש"י ד"ה תורת משה:

לעזי רע"י

ריש"א. מכבש.

יבין גרשום

(ו)הא והא עביד. קימה והשתחויה. ה"ג, הכל לאורה ולא הכל לשמחה, (ו)צדיקים לאורה (ולזו) [ולא] לשמחה ישרים אף לשמחה. דישרים עדיפי מצדיקים.

הדרן עלך מאימתי

הדרן עלך מאימתי

מאימתי פרק ראשון תענית

ישראל הצוים ומתועבים
ה. לקראת ישראל לעתיד
ה"ג לא הכל לאורה ולא
ולישרי לצ שמחה. ישרים

הדרן עלך מאימתי

סדר תעניות י"ד כו'. אפר מקלה. אפר ממש ולא עפר.

ואמר סתם הוא עפר דרשם שספר
קרוי עפר דכתיב (במדבר יט) מעפר
ששפת החטאת כף עפר קרוי אפר
ססתם. והיינו דקמני אפר מקלה אפר
קריעה אי הוה מני אפר סתם הוה
משמע עפר ואפר מקלה גנאי יותר
ממפר סתם. ובגמרא^א מפרש מאי
טעמא נותנין אותו: **כבושין**. לשון
עזירה כמו מכבש בלע"ז פריש"א
(ה) שבושין את הלצבות להחזירם
ואלו הן דברי כבושין לחזינו
ו**זבצלה**. שזהו מלוא לישראל
(כ) (עמדו צבצלה). והקשה תוספות
מאן דהו מצי שנה צבאי קרא דכתיב
מלוא וירא האלהים את מעשיהם
ולא קרי ליה דברי קבלה
וצבאי קרא דוקרשו לצבצם קרי
לליה קבלה ופריך זיהו כל מקום
ששנציא מלוא ומודיע ומזהיר את
ישראל קרי ליה קבלה ואכל דוכתא
דללא אחתפק נביא כי הוה יורא
האלהים שהוא כמספר והולך דליין
ממניה אנז אורחיה מילתא לא קריין
ליה קבלה: **ברחובה של עיר**.

בצגווי וזי הן דאמיריין צומסת מגילי
(דף כה:) צני העיר שמכרו רחוצה
של עיר והתם מפרש בדה"א (אמר ר'
אברהם האולי והעם מתפללים ר'
לחפצות עניות וצמעות: ודלי. רגיל
ותפלל ותפלתו שגורה צפוי ולא
יטעה שכל (א) חזן שטועה סימן רע
לשולחיו:) וציוו ריקס. משמע דהוא
עני ואין לו מחיה צדיתו. ובגמרא (א)
מפרש טעמא אחרינא וגופו נקי
מעצירות שלא חטא ולא יא' עליו
שום שם רע צסום עצירה כו':
זכרונות וזפורות. כל הפסוקים
שזאמריס צראש השנה: אל ה'
צצרה לי כו'. כולן הן מזמורים:
אחזר זכרונות חתימת זכרונות ואחזר
רראשונה הוא זאמר מי שענה לאצב
צצרכה ראשונה של שש צרכות כדאמ'ר
היה מתחיל להסוף ולהאריך. על
הפסוקים וזאמריס צצרה לי כו' וצצרה

[illegible]

הדרך עלך מאימתי

ב¹ אור זרוע לצדיק ולישרים לב שמחה:

הדרן עלך מאימתי

סדר * תעניות כיצד מוציאים את התיבה לרחובה של עיר ⁶ ונותנים אפר מקלה על גבי התיבה ובראש הנשיא ובראש אב בית דין וכל אחד ואחד נותן בראשו הזקן שבהן אומר לפניו דברי כבושין אחינו לא נאמר באנשי נינוה וירא אלהים את שקם ואת תעניתם אלא ² וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה ובקבלה הוא אומר ³ וקרעו לכם בגדיכם ואל בגדיכם עמדו בתפלה מורידין לפני התיבה זקן ורגיל ויש לו בנים וביתו ריקם כדי שיהא לבו שלם בתפלה ² ואומר לפניו עשרים וארבע ברכות ו"ה שבכל יום ומוסיף עליהן עוד שש ואלו הן זכרונות ושופרות ⁴ אל ה' בצרתה לי קראתי ויעני ⁵ אשא עיני אל ההרים וגו' ⁶ ממעמקים קראתך ה' ⁷ תפלה לעני כי יעמוך ר' יהודה אומר לא היה צריך לומר זכרונות ושופרות אלא אומר תחתיהן ⁸ רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה ⁹ אשר היה דבר ה' אל ימיהו על דברי הבצרות ואומר חותמיהן על הראשונה הוא אומר מי שענה את אברהם בחר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' גואל ישראל על השניה הוא אומר מי שענה את אבותינו על ים סוף הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' זוכר הנשכחות על השלישית הוא אומר מי שענה את יהושע בגלגל הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' שומע תרועה על הרביעית הוא אומר מי שענה את שמואל במצפה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' שומע צעקה על החמישית הוא אומר ימי שענה את אליהו בחר הכרמל הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' שומע תפלה על השישית הוא אומר מי שענה את יונה ממעי הדגה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' העונה בעת צרה על השביעית הוא אומר מי שענה את דוד ואת שלמה בנו בירושלים הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך אתה ה' המרחם על הארץ מעשה בימי

יפרות חמימת שופרות וכן אחר כולם מעין הפסיה כדמפרש וחזי: **על הראשונה**. בפס' כו'. בגואל ישראל היה מתחיל להאריך והולך ואומר לבוין שש ברכות: **על השניה**. זו היא נגמל¹ והיך דגואל ישראל זו היא ברכה שנגמל של שמונה עשרה ואינה מאוחר על אלא שבה נזכרת הוא אומר וזכר אבותינו והא שופרות שומע תרענה והיא שניה לנמינה ועל אלא שבה יקח² שלישי וכן כוין: **ומי שענה את אבותינו על ים סוף**. לפיכך אומרה בזכרונות לפי שהיו ישראל בן הגאולה וזכרם המקום וגאלם דכתיב (שמות ו) ואזכור את צריתי: **ובשופרות היה אומר מי שפרות ציריחו וחו צעוד שהיו ישראל בגלגל: ואליהו בשר הכרמל**. כנגד אשא עיני אל ההרים בשר הכרמל מעין אשא עיני אל ההרים ושמואל במנפה דכתיב קראי ומעין אל ה' בנרתה לי: ' ועונה צעק אלה שכן כתיב ציונה קראתי מנרה לי (יהוה ג) ובשמואל כתיב וצעק אל ה' (שמואל ב): **ועל השביעית**. מפרש בגמרא³ מאי שביעית. מי שענה דוד ויהי רעב בימי דוד שלש שנים והכניס הארון לבית קדש הקדשים. אי נמי רעב כי יהיה בצרך וגו' (מלכים א ח) ולפיכך חותם ישראל ותפלה לעני כי יעטוף על דוחק גשמים ונפל וכתיב ביה (שם) בהעלר שמים: " **בימי** לאמרין כנעדהרין (דף קז:): אחר רבי יוסי בצפורי [אחר ר' מניא בן תרדיון] בצביכל: וגומר

יגומר

עין משפט
נר מצוה

א א מיי' פ"ד מהלכות
תענית הלכה א' ב ג
טו"ש"ע א"ח סימן תקעט
סעיף א':
ב ב מיי' שם ה"ז טור
א"ח סימן תקעט:

מורה אור השלם

1. אור ורע לצדיק
ולאישיר לב שמחה:
ההללים צו א
2. ורא האלהים את
מעשיהם כי שבו מדרךם
הרעה ונתחם האלהים
על הרעה אשר דבר
לעשות להם ולא
עשה:
יונה ג
3. וקרעו לבבכם ואל
בנדיכם ושובו אל
אלהיכם כי נתח ורחם
הוא ארך אפים ורב חסד
ונחם על הרעה:

יִואֵל בִּי יי
4. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יי
בְּצִרְתָּהּ לִי קִרְאֲתִי
וַיַּעֲנֵנִי: תְּהִלִּים קֹכֵא
5. שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא
עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין
יֵבֵא עֲזָרִי:

תהלים קכא
6. שיר המעלות:
ממעמקים קראתי יי:
תהלים קל א
7. תפלה לעני כי יעטף
לפני יי ישפך שחו:
תהלים קב א
8. רעב כי יהיה בארץ
דבר כי יהיה שדפון
יקון ארבה חסיל פ
יהיה כי יצר לו איבו
בארץ שערו כל נגע כל
מחלה: מליכס א ח לו
9. אשרו לה דבר יי דבר
יהיה על דבלי
הבצרות: ירמיהו יד א

אנאשי משמר. הכנס וליס
מחנצין, מחנצין וליס
משלימין. לפי שכן
נצודו וליס וליס
ללהלס (לדע יב). ואם
שחמלו. ההחילו.
ללהלס תענוס כ' לו יוס
ונכנסו כן ימי חטא
שחין (שחין מא). תענו
חטא כן יוס
באב (שחין). וכן תענו
שחין בער שחין.
מי און משלימין (שחין).

רבינו חננאל

וְאֵנִי אוֹמֵר צְדִיקִים
[לְאוֹרָה] וְיִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה,
שֶׁנֶּאֱמַר אִם זָרוּעַ לְצַדִּיק
וְלִישְׂרָאֵל לֵב שִׂמְחָה. הַדָּרֶן
עַל־כֵּן מְאִימָתִי מוֹכִירִין